

Mand og umuliggøre al Kreditgivning. Et Moratorium vil let fremkalde den Følelse af Angst, at man ikke kan stole paa nogen eller noget, at den enkeltes Eksistens alene er betrygget ved, hvad han har skrabet sig sammen under sin umiddelbare Varetaegt. Til almindelig Fordømmelse har denne Angst givet sig alvorlige Udslag i den Mani, som greb adskillige særlig ængstelige Mennesker, for at skrabe sammen, hvad de kunde, af Fødemidler, kontante Penge, det være sig Guld, Sølv eller Sedler. Disse Mennesker maa vide, at de dermed i høj Grad skader det Samfund, de tilhører, men deres Egenkærlighed og Angsten for ikke at være garanterede mod enhver Mulighed, der kunde indtræffe, har altsaa været overvejende, og denne Mani for at sikre sig, selv om andre faar Fortræd deraf, vil uden Tvivl tiltage under et Moratorium. Alene Frygten for, at det kunde komme, sætter allerede nu sine Spor. En Række af store Firmaer, som gør Krav paa mere end almindelig Anseelse, har pludselig indført den Regel at forlange kontant Betaling af deres Kunder uden at betænke, hvilke Vanskeligheder de derved bereder baade Kunderne og disses øvrige Kreditorer, som iagttager sædvanlig Fremgangsmaade. Omvendt bevirker den mulige Udsigt til et Moratorium, at Debitorer lader være med at betale, selv om de kan, i Forventning om, at de vil opnaa en yderligere Udsættelse.

I Modsætning til vore Nabolande, hvis Produkter under de nuværende Forhold kun i ringe Grad lader sig afsætte, er vi stillede saaledes, at vor betydelige Landbrugsproduktion vil finde villig Afsætning. Vel synes Udsigterne for vor Eksport til England undertiden usikre, men der gøres alt for at holde den vedlige. Samtidig er Tyskland aabnet for betydelige Tilførsler, og desuden vil manglende Tilgang af sibirisk Smør og en i hvert Fald stærkt nedsat Margarineproduktion skabe betydelig Forøgelse af det hjemlige Begær af Smør. Landboerne vil saaledes neppe komme til at mangle Penge, og dernæst er det givet, at en stor Del af vor indenlandske Handelsomsætning vil kunne foregaa uhindret. De Industriegrene, som beskæftiger sig med Fremstilling af Varer til indenlandsk Brug, vil ligeledes for en stor Del kunne drives videre, saa længe Kul- og Olietilførsel finder Sted, og de dermed beskæftigede Arbejdere saavel som Stats- og Kommunefunktionærer og mange andre fastlønnede Folk vil fremdeles danne en købedygtig og betalingsdygtig Kreds af

Forbrugere. Det vilde derfor være urimeligt, for saa vidt angaar en meget betydelig Del af den indenlandske Handel, at skride til Moratoriums Indførelse. Paa den anden Side er det at forudse, at ikke faa industrielle Virksomheder, Byggeforetagender o. s. v. maa ophøre eller væsentlig nedsætte deres Produktioners Omfang, og det er utvivlsomt, at der heraf vil opstaa en ikke ringe Vanskelighed for alle dem, der mere eller mindre direkte er knyttede dertil. Men da Forholdet saaledes vil blive dette, at en større Del af Befolkningen vil være købedygtig og betalingsdygtig, medens en mindre Del ikke vil være det, uden at der er anden paaviselig Aarsag dertil end den, der ligger i deres Virksomheds Art, vil det ikke være muligt ved nogen Lovbestemmelse at indføre Lempelser under Hensyn til Fordringernes Art, saaledes som det i og for sig kunde være ønskeligt af lovtekniske Grunde. Overfor dem, der paa Grund af de foreliggende Forhold kommer i Betalingsvanskeligheder, synes det derfor nærmestliggende at søge den lempeligste Fremgangsmaade ved Inddrivelsen og, hvis Kreditor ikke foretrækker en underhaands Aftale, men anlægger Sag, at give Domstolene en Bemyndigelse til at give en passende Henstand med Betalingen.

Anderledes stiller det sig med den i Udlandet stiftede Gæld, som for en stor Del er optaget af Banker og andre næringsdrivende, der i god Tro har anvendt de laante Penge i deres Virksomhed, og som nu maa siges at være overordentlig ilde stede overfor et pludseligt Forlangende om Betaling ved Forfaldstid, det vil sige for meget betydelige Beløbs Vedkommende i Løbet af et Par Maaneder. Vanskeligheden ved for disse Skyldnere med saa kort Varsel at betale betydelige Gældsposter forøges meget betydeligt derved, at de os omgivende Lande har indført Moratorier. De Tilgodehavender, som danske Banker og forretningsdrivende for Tiden har i Udlandet, vil derfor ikke kunne anvendes til Udligning af de Fordringer, som Udlandet har paa os, og allerede af den Grund er det nødvendigt at skaffe de paa-gældende Skyldnere en rimelig Tid til at ordne deres Forhold.

Den Indsigelse, der aabnes en indenlandsk Debitor Adgang til at fremsætte, og som gaar ud paa, at hans Betalingsvanskeligheder skyldes de foreliggende overordentlige Forhold, skal fremsættes i det første Retsmøde, hvori Sagen foretages